

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДОВИХ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ В УМОВАХ ГАРАНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Т. О. Сімкова, к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки повітряного транспорту, ДУ «Київський авіаційний інститут», simkova.t.a@gmail.com, orcid.org/0000-0001-7949-0388

Методологія дослідження. Теоретико-методологічною основою дослідження стали праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, методологія та системні принципи проведення комплексних наукових досліджень, що базуються на системному, комплексному та аналітичному підходах. Передбачається послідовне виконання етапів, які дозволяють виявити ключові аспекти стратегічного розвитку автотранспортного підприємства, проаналізувати вплив інструментів, факторів та умов на ефективність управління розвитком підприємств автотранспортної галузі та сформулювати науково обґрунтовані рекомендації.

Результати. Досліджено сутність дефініції «організаційно-економічний механізм» та комплекс методів, принципів та елементів, які забезпечують ефективне функціонування та розвиток підприємства в галузі автомобільного транспорту. Визначено організаційні та економічні інструменти, які забезпечують складові механізми розвитку підприємства. Запропоновано організаційно-економічний механізм, який передбачає управління розвитком автотранспортних підприємств та оцінки стратегічного напрямку функціонування з урахуванням визначених форм забезпечення, функціонування та оптимізації ефективності діяльності підприємств. Виявлено та охарактеризовано напрями управління розвитком автотранспортного підприємства через етапи розробки та впровадження стратегії розвитку автотранспортного підприємства. Визначено ключові стратегічні напрями розвитку автотранспортних підприємств, що сприяють досягненню стабільного економічного зростання та конкурентоспроможності, адаптації до змін ринкового середовища, ефективному використанню ресурсів й досягненню сталого розвитку.

Новизна. У статті запропоновано організаційно-економічний механізм формування стратегічних напрямів розвитку автотранспортних підприємств, який передбачає управління розвитком автотранспортних підприємств та оцінки стратегічних напрямів функціонування підприємства з метою досягнення його стійкого розвитку в умовах динамічних змін зовнішнього середовища, підвищення ефективності управлінських процесів, інтегрування інновацій та посилення розвитку підприємства в умовах забезпечення економічної безпеки.

Практична значущість. Полягає у створенні ефективної системи управління розвитком, яка дозволяє адаптувати підприємства до змін ринкових умов, покращувати якість надання послуг і забезпечувати стійке економічне зростання. Результати дослідження можуть використовуватися керівниками автотранспортних підприємств, органами місцевого самоврядування та інвесторами для підвищення ефективності функціонування галузі автомобільного транспорту.

Ключові слова: автотранспортне підприємство, організаційно-економічний механізм, стратегічний розвиток, управління розвитком, ефективність діяльності, сталий розвиток, конкурентоспроможність.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток економічного мислення супроводжується необхідністю перегляду традиційних методів управління на всіх рівнях.

Це зумовлено прагненням забезпечити стійкий розвиток підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища, підвищити ефективність управлінських процесів, інтегрувати інновації та посилити розвиток підприємства в умовах забезпечення економічної безпеки.

Актуальним завданням стає формування гнучкого та комплексного механізму, який враховує всі ключові аспекти діяльності компанії, що вимагає впровадження новітніх технологій, підвищення ефективності операцій, підтримки інноваційного потенціалу та гармонійного поєднання економічних і соціальних аспектів. Такий підхід дозволяє не лише адаптуватися до сучасних викликів, але й створити фундамент для стійкого управління підприємством у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування механізмів управління розвитком підприємств на державному та регіональному рівнях була предметом уваги багатьох науковців, серед яких можна відзначити О. Арєф'єву, Г. Кириченко, Т. Пілецьку, С. Тульчинську, М. Леусова, С. Арєф'єва, Н. Сафонік, А. Дудік, О. Ходирєвої, І. Хоменко, Л. Волинець, І. Горобінської, К. Бужиської, І. Царук, О. Згурської, В. Лящук, Р. Колісник, В. Махінко, А. Кужор, С. Пілецької, З. Побережної та інших. Як зазначають дослідники, механізм управління розвитком підприємств є складною багаторівневою ієрархічною структурою, що включає ключові елементи та типові групи методів взаємодії, які забезпечують ефективне управління і координацію [1–14].

Формулювання мети статті. Метою даної статті є дослідження управління розвитком автотранспортних підприємств, через визначення інструментів, факторів, форм та етапів формування механізму стратегічного розвитку в умовах незбалансованого економічного стану та гарантування економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Механізм підприємства функціонує під впливом комплексу внутрішніх і зовніш-

ніх факторів, які визначають його діяльність і розвиток. Він відображає складну систему економічних відносин і одночасно слугує ключовим елементом, що забезпечує лідерство та прибутковість підприємства, виконуючи роль інструменту для досягнення стратегічних цілей.

Механізм управління та розвитку підприємства включає такі етапи:

- визначення об'єкта управління та формулювання ключових цілей;
- розробка управлінської стратегії та побудова відповідної системи управління;
- деталізація механізмів реалізації управлінських завдань;
- пошук і використання зовнішніх можливостей для оптимізації економічної діяльності;
- ефективне використання обмежених ресурсів;
- підвищення результативності економічної системи через її вдосконалення.

Управління розвитком підприємства має відповідати низці вимог, які забезпечують ефективну координацію всіх напрямів діяльності підприємства для досягнення стратегічних цілей у ринкових умовах; оптимальне використання наявних ресурсів із підвищенням продуктивності та ефективності їх застосування; впровадження заходів для раціонального управління персоналом, зокрема підвищення якості роботи співробітників на всіх рівнях, чіткого розподілу відповідальності та залучення працівників до досягнення загальних результатів; вдосконалення методів і технологій ухвалення управлінських рішень з метою підвищення їх обґрунтованості й ефективності; регулярний аналіз і контроль ефективності роботи підприємства на основі діючих і нових показників діяльності в ринкових умовах; створення сприятливих умов для виконання програми підприємства з виробництва продукції або надання послуг, переважно через використання економічних стимулів без надмірного адміністративного втручання [3,6].

Ключовими важелями управління є організаційні, економічні, структурні, управлінські, технічні, адміністративні, інформаційні механізми та інші.

У забезпеченні збалансованого управління, адаптації до змін та розвитку конкурентоспроможності, вирішальну роль відіграє організаційно-економічний механізм, що робить його незамінним у сучасних умовах управління [1].

Організаційно-економічний механізм інтерпретується як сукупність взаємопов'язаних інструментів, методів, важелів і заходів, що забезпечують досягнення поставлених цілей у сфері управління економічними процесами та організаційною діяльністю.

Такий механізм управління підприємствами виступає одним із ключових елементів системи адаптації господарюючих суб'єктів до змін зовнішнього середовища. Він спрямований на пошук і реалізацію можливостей, які забезпечують стабільний розвиток і здатність підприємств функціонувати навіть у період економічних трансформацій та в умовах гарантування економічної безпеки [8].

Загалом організаційно-економічний механізм управління є не лише однією з умов вирішення проблеми подолання кризових явищ на підприємствах реального сектору економіки, а й необхідною умовою їх успішного функціонування.

Цей механізм можна визначити як систему організаційних і економічних інструментів, кожен із яких має власні форми управлінського впливу. Вони спрямовані на зміну економічних та організаційних характеристик системи управління, що сприяє зміцненню організаційно-економічної потужності підприємства, досягненню стратегічних цілей підприємства через оптимізацію ресурсів, підвищення продуктивності праці, покращення організації виробничих процесів та впровадження інновацій. До основних елементів цього механізму належать [4,9]:

- організаційні заходи у контексті побудови ефективної структури управління, оптимізації бізнес-процесів, формування корпоративної культури, що стимулює розвиток;

- економічні інструменти шляхом фінансового планування, аналізу витрат та доходів, стимулювання інвестицій у розви-

ток, впровадження мотиваційних систем для персоналу;

- інноваційні підходи через використання новітніх технологій, цифрових інструментів управління та автоматизація процесів;

- стратегічне планування як визначення довгострокових цілей підприємства та шляхів їх досягнення через коригування організаційної та економічної діяльності.

Сучасні теоретичні підходи до управління розвитком підприємства враховують тісну взаємодію цих складових, що дає змогу оперативно реагувати на зовнішні виклики, адаптуватися до ринкових змін та підвищувати ефективність операційної діяльності [5].

До основних елементів організаційно-економічного механізму управління відносять організаційні та економічні інструменти.

Організаційні інструменти включають розробку ефективної організаційної структури, яка дозволяє знижувати витрати, підвищувати гнучкість та швидкість прийняття управлінських рішень, запровадження децентралізованих моделей управління та створення умов для більш ефективної комунікації між підрозділами, а також сучасні підприємства повинні звертати особливу увагу на розвиток персоналу, запровадження систем мотивації, підвищення кваліфікації співробітників та створення позитивної корпоративної культури. Продуктивність і залученість працівників є ключовими факторами, що впливають на стійкість підприємства в умовах конкуренції [10].

До економічних інструментів належить фінансове планування та управління ресурсами, адже важливою складовою розвитку підприємства є його здатність до ефективного розподілу ресурсів. Економічний механізм управління включає планування фінансових потоків, контроль за витратами, аналіз рентабельності проєктів та оцінку інвестиційної привабливості. Застосування гнучких систем оплати праці, участь працівників у прибутку підприємства, бонусні програми сприяють підвищенню продуктивності праці та стимулюють досягнення довгострокових цілей. Успішний розвиток підприємства неможливий без впро-

вадження інновацій. Важливим є розробка та впровадження новітніх технологій, а також забезпечення фінансової підтримки інноваційних проєктів [2].

Структура організаційно-економічних механізмів управління складається з трьох основних систем: забезпечувальної, функціональної та цільової. Забезпечувальна система включає елементи, що відповідають за правове, ресурсне, нормативно-методичне, науково-технічне та інформаційне забезпечення підприємницької діяльності. Функціональна система охоплює управлінські процеси, такі як планування, організація, мотивація, контроль і регулювання, які забезпечують зладжену роботу підприємства. Цільова система визначає ключові цілі та результати діяльності підприємства, а також встановлює критерії для оцінки досягнення цих результатів. Зміст кожної з цих систем, як і кількість підсистем у межах кожної, залежить від типу підприємства, його масштабу, сфери діяльності, умов зовнішнього середовища, результатів діяльності та інших факторів, які впливають на ефективність управління.

Ефективність організаційно-економічного механізму управління підприємством визначається не лише впливом зовнішніх чинників, але й передусім діями персоналу в межах діяльності організації. Вона залежить від реалізації запланованих програм і стратегій розвитку, досягнення встановлених цілей, а також від відповідності обраних стратегій потребам підприємства. Важливими аспектами є оптимізація процесів виконання стратегій, належна мотивація працівників, їхня кваліфікація, використання сучасних технологій управління та ефективного стилю керівництва. Усі ці елементи разом забезпечують досягнення поставлених завдань і підвищення загальної ефективності управління [12].

Для досягнення конкуренто-спроможності та закріплення позицій на ринку підприємству необхідно постійно вдосконалювати управлінські процеси, які повинні ґрунтуватися на ефективному поєднанні зовнішніх і внутрішніх аспектів управління. Зовнішня ефективність відображає ступінь реалізації цілей і виконання запланованих завдань, тоді як внутрішня ефективність визначається показниками економічної, фінансової та ресурсної результативності, а

також досягненнями в соціальній, науково-технічній і екологічній сферах [13].

Дослідження сучасних підходів до управління розвитком підприємств автомобільного транспорту дало змогу окреслити перспективні напрями довгострокових змін і підтвердило потенціал для ефективного розширення та оптимізації економічної діяльності таких підприємств на українському ринку транспортних послуг. Водночас виявлено необхідність активного формування функціональних стратегій, спрямованих на інноваційний, екологічний, виробничий, маркетинговий, фінансовий та соціальний розвиток. Реалізація таких стратегій вимагає значних інвестиційних ресурсів щодо управління розвитком автотранспортних підприємств. З огляду на це, підприємства, які зосереджуються на створенні умов для ефективного та інноваційного розвитку своєї діяльності, забезпечуючи високу якість послуг, задоволення потреб клієнтів, конкурентоспроможність на ринку та економічну стабільність, мають ширші можливості для залучення зовнішнього фінансування, необхідного для їхнього подальшого зростання [7].

Прийняття ефективних управлінських рішень на рівні автотранспортних підприємств потребує використання сучасних методичних підходів для оцінки напрямів розвитку та вибору відповідного механізму управління. Створення адекватного організаційно-економічного механізму, що відповідає поточним умовам і сучасним вимогам, є важливим чинником забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку таких підприємств як на національному, так і на міжнародному ринках транспортних послуг [11].

Враховуючи важливість орієнтації управлінських рішень на показники привабливості, ефективності та оптимізації діяльності, нами запропоновано розроблений організаційно-економічний механізм, який передбачає управління розвитком автотранспортних підприємств та оцінки стратегічного напрямку функціонування з урахуванням визначених форм забезпечення, функціонування та оптимізації ефективності зростання параметрів господарської діяльності (рис. 1).

Запропонований організаційно-економічний механізм управління ґрунтується на засадах теорії управління, системного підходу та системного аналізу. У сучасній тео-

рії управління поняття «механізм» часто трактується як система або комплекс процедур, які забезпечують прийняття управлінських рішень. Ці процедури описують

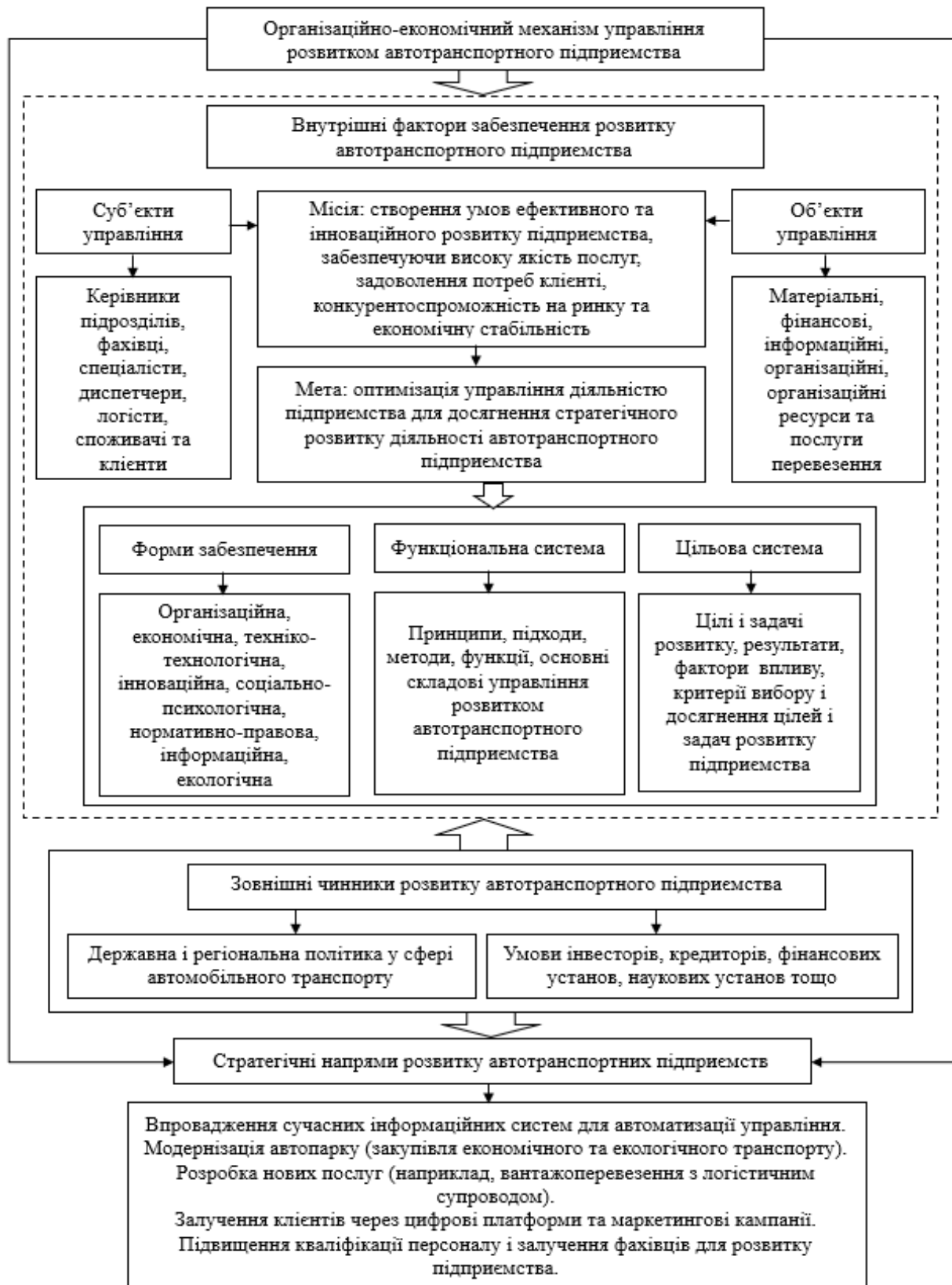

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм управління розвитком автотранспортного підприємства

залежність оптимального управління від параметрів моделі, таких як стан об'єкта управління та вплив зовнішнього середовища.

Відповідно до системного підходу, будь-яка система складається з взаємопов'язаних елементів, має певну структуру, функції та призначення. У контексті управління розвитком, склад системи (процес прийняття управлінських рішень) охоплює низку елементів, зокрема учасників процесу. Структура системи визначається сукупністю зв'язків — інформаційних, управлінських, технологічних та інших. Функціональна поведінка системи реалізується через моделі прийняття рішень, що включають множину можливих альтернатив. На кожному етапі, залежно від доступної інформації та пріоритетів, суб'єкти управління оцінюють переваги та обирають найкращий варіант відповідно до заданих критеріїв [14].

Таким чином, організаційно-економічний механізм управління розвитком автотранспортного підприємства — це комплекс взаємопов'язаних інструментів, методів, принципів і засобів, які забезпечують ефективне функціонування та розвиток підприємства в галузі автомобільного транспорту. Він спрямований на підвищення конкурентоспроможності, економічної стійкості та інноваційного потенціалу підприємства.

До основних цілей організаційно-економічного механізму управління розвитком автотранспортного підприємства можна віднести економічні цілі у контексті підвищення прибутковості підприємства, оптимізації витрат (на паливо, технічне обслуговування, адміністрування), залучення інвестицій для модернізації автопарку та інфраструктури; організаційні цілі, які розкриваються через вдосконалення організаційної структури підприємства, забезпечення ефективної взаємодії між підрозділами, формування гнучкої системи управління для адаптації до змін ринку; соціальні цілі які реалізуються шляхом поліпшення умов праці та підвищення мотивації персоналу, підвищення рівня кваліфікації працівників через навчання й тренінги, забезпечення прозорості у відносинах з клієнтами та працівниками; інноваційні цілі, які ви-

ражені у впровадженні новітніх технологій у процеси управління й обслуговування, переході на екологічно чистий транспорт, розробці нових послуг та підвищення конкурентоспроможності; екологічні цілі, що забезпечуються через зниження негативного впливу на довкілля, оптимізацію маршрутів для зменшення викидів, використання альтернативних джерел енергії для транспорту.

Виходячи з вищевикладеного, стратегічні напрями розвитку автотранспортних підприємств визначають основні вектори, які сприяють підвищенню ефективності, конкурентоспроможності та стійкості підприємств у динамічних умовах ринку, мають комплексний характер, охоплюючи технологічні, економічні, соціальні та екологічні аспекти. Їх реалізація сприяє підвищенню ефективності роботи підприємств, зміцненню їх позицій на ринку та створенню конкурентних переваг.

Визначимо ключові стратегічні напрями розвитку автотранспортних підприємств:

1. Технічне оновлення та модернізація автопарку. Придбання нових, сучасних автомобілів із підвищеною енергоефективністю та екологічністю, впровадження електротранспорту та транспортних засобів на альтернативних джерелах енергії, встановлення GPS-трекерів для моніторингу транспорту, використання систем управління перевезеннями (TMS).

2. Цифровізація бізнес-процесів. Впровадження інформаційних систем, таких як CRM для управління відносинами з клієнтами, ERP-системи для управління ресурсами підприємства, розробка онлайн-сервісів для клієнтів, використання Big Data та аналітичних платформ для прогнозування попиту та оптимізації маршрутів.

3. Оптимізація логістичних процесів. Оптимізація маршрутів, інтеграція ланцюгів постачання та зниження витрат.

4. Підвищення якості послуг. Надання комплексних логістичних послуг (зберігання, обробка вантажів, експрес-доставка), розробка програм лояльності для постійних клієнтів, забезпечення дотримання графіків перевезень.

5. Залучення інновацій та технологій. Використання автономних транспортних засобів (безпілотні вантажівки), впровадження технологій IoT (Інтернет речей) для моніторингу технічного стану автомобілів, співпраця з науковими установами для створення нових рішень.

6. Екологічна стратегія розвитку. Скорочення впливу на довкілля, оптимізація викидів (використання маршрутів із мінімальними витратами пального), виконання міжнародних екологічних стандартів

7. Розвиток людських ресурсів. Підвищення кваліфікації персоналу, мотивація працівників, формування корпоративної культури.

8. Стратегічне партнерство та розширення ринків. Співпраця з міжнародними логістичними компаніями, розширення географії послуг та залучення інвесторів.

9. Забезпечення фінансової стійкості. Розвиток додаткових напрямів бізнесу (технічне обслуговування, оренда транспорту), використання енергоефективних технологій для зниження операційних витрат, застосування сучасних систем бюджетування та фінансового аналізу.

Послідовність етапів управління розвитком автотранспортного підприємства наведена на рис. 2.

Рис. 2. Етапи розробки та впровадження стратегії розвитку автотранспортного підприємства

Етапи розробки та впровадження стратегії розвитку підприємства автомобільного транспорту включають чітку послідовність дій, спрямованих на забезпечення довгострокового зростання, ефективності та конкурентоспроможності підприємства. Цей процес можна поділити на кілька ключових етапів:

I етап. Створення основи для розробки стратегії: формулювання місії та бачення підприємства, визначення основних цілей, принципів діяльності та стратегічного бачення майбутнього, включення керівників, аналітиків, експертів з логістики та фінансів до процесу планування та оцінка поточного стану підприємства.

II етап. Збір інформації та аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства. На даному етапі відбувається дослідження зовнішнього середовища (аналіз ринкових тенденцій, оцінка конкурентів, вивчення регуляторних і економічних умов), SWOT-аналіз, вивчення внутрішніх ресурсів (оцінка ефективності використання матеріальних, фінансових і людських ресурсів, аналіз технологічного рівня підприємства).

III етап. Формулювання стратегічних цілей і вибір шляхів їх досягнення. Постановка короткострокових (підвищення ефективності роботи автопарку, зниження витрат) та довгострокових стратегічних цілей (модернізація транспорту, розширення ринків послуг), визначення пріоритетних напрямів, таких як оптимізація логістики, впровадження інновацій та розширення спектру послуг (наприклад, міжнародні перевезення).

IV етап. Формування системи заходів для реалізації поставлених цілей. Розробка стратегічних планів (деталізація заходів і проєктів, визначення ресурсів, необхідних для виконання завдань), вибір моделі реалізації та створення планів дій.

V етап. Реалізація запланованих заходів. Організація процесу впровадження, навчання персоналу, забезпечення взаємодії між підрозділами, контроль за реалізацією кожного етапу стратегії.

VI етап. Оцінка прогресу та результативності. Встановлення показників ефективності (рівень доходів, витрат, рентабельність, кількість працюючого транспорту,

зниження аварійності, задоволеність клієнтів і працівників), порівняння фактичних результатів із запланованими, виявлення причин невідповідності плану.

VII етап. Оцінка результатів реалізації стратегії та планування майбутнього. Оцінка виконання поставлених цілей, виявлення успішних ініціатив і допущених помилок, формулювання нових стратегічних напрямів.

Послідовність етапів управління розвитком автотранспортного підприємства дозволяє систематизувати дії, спрямовані на модернізацію, підвищення ефективності та адаптацію до змін ринкових умов. Такий підхід сприяє досягненню стабільного економічного зростання та конкурентоспроможності, дозволяє підприємству адаптуватися до змін ринкового середовища, ефективно використовувати ресурси та досягати сталого зростання.

Висновки. Управління розвитком автотранспортних підприємств потребує системного підходу, який охоплює аналіз, планування та реалізацію стратегічних напрямків, що сприяють їх довгостроковій ефективності та конкурентоспроможності. Основою цього процесу є формування організаційно-економічного механізму, який інтегрує ключові складові: ресурсне забезпечення, технічну модернізацію, оптимізацію логістичних процесів та впровадження інновацій. Кожна з цих складових є інструментом для адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища, покращення якості послуг і зменшення операційних витрат.

Організаційно-економічний механізм управління розвитком автотранспортних підприємств включає комплекс взаємодіючих складових, які спрямовані на забезпечення ефективності, стійкості та інноваційного розвитку. Завдяки гармонійному поєднанню цих елементів підприємство може досягти своїх стратегічних цілей і підвищити конкурентоспроможність. Він дозволяє оптимізувати ресурси, інтегрувати сучасні технології та створювати умови для сталого розвитку, адаптуючись до динамічних змін ринку.

У контексті стратегічного планування важливим є визначення пріоритетних напрямків розвитку, які враховують економіч-

ні, соціальні та екологічні чинники. До них належать оновлення автопарку, впровадження енергозберігаючих технологій, автоматизація процесів управління, а також розширення ринків і спектру послуг. Ефективне управління розвитком залежить від гармонійної взаємодії складових механізму, які спрямовані на досягнення збалансованого зростання, зменшення впливу на довкілля та створення стійкої конкурентної позиції підприємства на ринку.

Література

1. Ареф'єва, О., Сімкова, Т., Жураківський, В. Стратегічний розвиток авіатранспортних підприємств в конкурентних умовах. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 44. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-68>
2. Ареф'єва О.В., Сафонік Н.П., Дудік А.О. Стратегічний аналіз розвитку транспортних підприємств в умовах інноваційних тенденцій. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-16>
3. Ареф'єв, С.О. Концептуальний підхід до формування адаптивного управління на підприємстві. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Економічні науки*. 2018. №6. С. 85-94.
4. Бужимська К.О., Царук І.М. Механізми управління розвитком підприємства: сутність і структура. *Бізнес Інформ*. 2020. №7 (510). С. 278-287.
5. Згурська О.М., Ляшук В.Ю. Організаційно-економічний механізм управління підприємством в умовах імплементації стратегій диверсифікації діяльності. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2021. №4. С. 42-49.
6. Кириченко Г.В. Організаційно-економічний механізм формування стратегії розвитку авіатранспортних підприємств з використанням вартісного підходу. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління»*, 2020. С. 61-76. (1,3 друк. арк) DOI: 10.32703/2664-2964-2020-48-61-76
7. Колісник Р.М. Сутність та основні принципи формування організаційно-економічного механізму управління підприємством. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2021. Випуск 1. С. 66-72.
8. Махінко В.Я. Формування організаційно-економічного механізму управління розвитком промислового підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2022. № 2. С. 14-18.
9. Сімкова Т.О., Леусов М.К. Складові організаційно-економічного забезпечення управління розвитком підприємства. *Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 11 листопада 2024 р.)*. К.: ДУ «КАІ», 2024. С. 94-96.

10. Тульчинська С.О. Функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного процесу. *Стратегічні пріоритети*. 2021. №1(6). С. 98-106.

11. Ходирева О.О. Формування механізму управління розвитком промислового підприємства на основі системного підходу. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки*. 2022. №1(105). С. 34-39. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-1-5>

12. Хоменко І., Волинець Л., Горобінська І. Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку підприємств. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. №1. С. 86-92. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11>

13. Arefieva O., Piletska S., Khaustova V., Poberezhna Z., Zyz D. Monitoring the economic stability of the company's business processes as a prerequisite for sustainable development: investment and security aspects. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. IOP Publishing. 2021. Vol. 628. No. 1. pp. 012042

14. Kuzior A., Arefieva O., Poberezhna Z., Ihumentsev O. The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy. *Sustainability*. 2022. № 14. PP. 185-201.

References

1. Arefieva, O., Simkova, T., & Zhurakivskiy, V. (2022). Stratehichnyi rozvytok aviatransportnykh pidpriemstv v konkurentnykh umovakh. *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue 44. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-68>
2. Arefieva, O.V., Safonik, N.P., & Dudik, A.O. (2023). Stratehichnyi analiz rozvytku transportnykh pidpriemstv v umovakh innovatsiinykh tendentsii. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seria: ekonomika ta upravlinnia*, (7). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-16>
3. Arefiev, S.O. (2018). Kontseptualnyi pidkhid do formuvannia adaptivnoho upravlinnia na pidpriemstvi. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu. Seria: Ekonomichni nauky*, (6), 85-94.
4. Buzhymyska, K.O., & Tsaruk, I.M. (2020). Mekhanizmy upravlinnia rozvytkom pidpriemstva: sutnist i struktura. *Biznes Inform*, 7(510), 278-287. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-278-287>
5. Zghurska, O.M., & Liashchuk, V.Yu. (2021). Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnia pidpriemstvom v umovakh implementatsii stratehii dyversyfikatsii diialnosti. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, (4), 42-49. <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2021.044249>
6. Kyrychenko, H.V. (2020). Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm formuvannia stratehii rozvytku avtotransportnykh pidpriemstv z vykorystanniam vartisnoho pidkhodu. *Zbirnyk naukovykh prats DUIT. Seria «Ekonomika i upravlinnia»*, 61-76. DOI: 10.32703/2664-2964-2020-48-61-76

7. Kolisnyk, R.M. (2021). Sutnist ta osnovni pryntsypy formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia pidpriemstvom. Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Serii: Derzhavne upravlinnia. Issue 1, 66-72.
DOI 10.52363/2414-5866-2021-1-9
8. Makhinko, V.Ya. (2022). Formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia rozvytkom promyslovoho pidpriemstva. Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Serii: Ekonomichni nauky, (2), 14-18.
<https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-2-2>
9. Simkova, T.O., & Leusov, M.K. (2024). Skladovi orhanizatsiino-ekonomichnoho zabezpechennia upravlinnia rozvytkom pidpriemstva. Proceedings from MIIM '24: V Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Rozvytok ekonomiky ta biznes-administruvannia: naukovy techii ta rishennia». (pp. 94-96). Kyiv: DU «KAI».
10. Tulchynska, S.O. (2021). Funktsionuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu innovatsiinoho protsesu. *Stratehichni priorytety*. 2021. 1(6), 98-106.
[https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7\(3\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7(3))
11. Khodyrieva, O.O. (2022). Formuvannia mekhanizmu upravlinnia rozvytkom promyslovoho pidpriemstva na osnovi systemnoho pidkhodu. Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Serii «Ekonomichni nauky», 1(105), 34-39.
<https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-1-5>
12. Khomenko, I., Volynets, L., & Horobinska, I. (2023). Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm funktsionuvannia i rozvytku pidpriemstv. Kyivskyi ekonomichnyi naukovyi zhurnal, (1), 86-92.
<https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11>
13. Arefieva, O., Piletska, S., Khaustova, V., Poberezhna, Z., & Zyz, D. (2021). Monitoring the economic stability of the company's business processes as a prerequisite for sustainable development: investment and security aspects. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. IOP Publishing. Vol. 628. No. 1. rr. 012042
<https://doi.org/10.1088/1755-1315/628/1/012042>
14. Kuzior, A., Arefieva, O., Poberezhna, Z., & Ihumentsev, O. The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy. Sustainability. 2022. № 14. PP. 185-201
<https://doi.org/10.3390/su14063258>

MANAGEMENT OF DEVELOPMENT OF MOTOR TRANSPORT ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF DETERMINING THE COMPONENTS OF THE MECHANISM OF FORMATION OF STRATEGIC DIRECTIONS IN THE CONDITIONS OF GUARANTEEING ECONOMIC SECURITY

T. O. Simkova, Ph. D (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Air Transport Economics, State University «Kyiv Aviation Institute»

Methods. The theoretical and methodological basis of the study are the works of leading domestic and foreign scientists, methodology and systemic principles of conducting comprehensive scientific research based on systemic, integrated and analytical approaches. The article envisages the sequential implementation of stages that allow identifying key aspects of the strategic development of a motor transport enterprise, analysing the impact of tools, factors and conditions on the efficiency of managing the development of enterprises in the motor transport industry and formulating scientifically sound recommendations.

Results. The essence of the definition of 'organisational and economic mechanism' and a set of methods, principles and elements that ensure the effective functioning and development of an enterprise in the road transport industry are studied. The organisational and economic instruments that provide the components of the enterprise development mechanism are defined. An organisational and economic mechanism has been proposed, which provides for management of development of motor transport enterprises and assessment of the strategic direction of functioning, taking into account the defined forms of provision, functioning and optimisation of efficiency of enterprises. The directions of management of development of motor transport enterprise through the stages of development and implementation of the strategy of development of motor transport enterprise have been identified and characterised. There are determined the key strategic directions of development of motor transport enterprises, which contribute to the achievement of stable economic growth and competitiveness, adaptation to changes in the market environment, efficient use of resources and achievement of sustainable development.

Novelty. The article proposes the organisational and economic mechanism for the formation of strategic directions for the development of motor transport enterprises, which involves managing the development of motor transport enterprises and assessing the strategic directions of enterprise

functioning in order to achieve sustainable development of enterprises in the context of dynamic changes in the external environment, increase the efficiency of management processes, integrate innovations and strengthen the development of the enterprise in the context of ensuring economic security.

Practical value consists in creating an effective development management system that allows enterprises to adapt to changing market conditions, improve the quality of service provision and ensure sustainable economic growth. The results of the study can be used by managers of road transport enterprises, local governments and investors to improve the efficiency of the road transport industry.

Keywords: motor transport enterprise, organisational and economic mechanism, strategic development, development management, performance, sustainable development, competitiveness.

Надійшла до редакції 31.01.25 р.